

การแปลคำบุรุษสรรพนามในวรรณกรรม ญี่ปุ่นแปลไทย

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาวิธีการแปลคำบุรุษสรรพนามในวรรณกรรมที่แปลจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย โดยมุ่งวิเคราะห์ จาก 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศของผู้พูด ปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านสถานภาพ และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้พูดและผู้ฟัง ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์คือเรื่องเมียชายชั่ว รถไฟสายทางช้างเผือก โต๊ะโต๊ะจิ้งเด็กหญิงช่างหน้าต่าง กระจต่ายแก้ว และโคะโคะโระ รวมทั้งหมด 5 เล่ม โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับต้นฉบับภาษาญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบวิธีการแปล คำบุรุษสรรพนาม 2 ประเภท คือ 1.กลวิธีการแปลด้วยคำบุรุษสรรพนามซึ่งพบการใช้กลวิธีนี้มากที่สุด 2.กลวิธีการแปลด้วย คำนาม ได้แก่ 1) คำเรียกเครือญาติ 2) คำเรียกเสมือนเครือญาติ และ 3) คำเรียกอาชีพ

คำ

สำคัญ

การแปล, บุรุษสรรพนาม, วรรณกรรม, ภาษาญี่ปุ่น, ภาษาไทย

Translation of Personal Reference Terms in Japanese Novels Translated into Thai

Abstract

The purpose of this research is to study how to translate personal reference terms in Japanese novels into Thai. The analysis was based on four factors: gender of the speakers, age, social status and intimacy between the speakers and the listeners. The data used are เมียชายชั่ว (Viyon No Tsuma), รถไฟสายทางข้างเฝือก (Ginga Tetsudo no Yoru), โต๊ะโต๊ะจั่งเด็กหญิงข้างหน้าต่าง (Madogiwa no Totto-chan), กระต่ายแก้ว (Garasu no Usagi) and โคะโคะโระ (Kokoro), and their original Japanese novels. Two strategies are found, they are, 1. Translating into Thai personal reference terms 2. Translating into 1) Kin Terms 2) Pseudo-Kin Terms and 3) Occupation Terms

Key words

Translation, personal reference terms, novels, Japanese language, Thai language

1. บทนำ

บุรุษสรรพนามในภาษาไทยมีหลากหลายและต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังที่วิลยา วิวัฒน์ศร (255- 7) ได้กล่าวไว้ว่า การแปลคำสรรพนามเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเพราะภาษาไทยมีคำสรรพนามหลากหลายแทนผู้พูด ผู้ที่พูดด้วย และผู้ที่พูดถึง คำสรรพนามจำนวนมากเหล่านี้บ่งบอกฐานะชนชั้น การศึกษา อารมณ์ และวัตถุประสงค์ของผู้พูด

ส่วนในภาษาญี่ปุ่นก็มีคำบุรุษสรรพนามหลากหลายและต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ด้วยเช่นกัน เช่น เมื่อผู้พูดเป็นเด็กผู้ชายจะใช้ ぼく เมื่อผู้พูดที่เป็นผู้ชายพูดกับเพื่อนสนิทอาจจะเรียกแทนตัวเองว่า おれ และเรียกแทนคู่สนทนาว่า おまえ แต่เมื่อพูดกับคนที่เพิ่งรู้จักในสถานการณ์ทางการอาจจะใช้ わたし (石黒圭, 2013, p. 149-181)

อาจกล่าวได้ว่าคำบุรุษสรรพนามทั้งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยสามารถแสดงตัวตนของผู้พูดได้ กล่าวคือคำบุรุษสรรพนามในภาษาญี่ปุ่นอาจแสดงเพศ อายุ ความสนิทสนม และมีการเลือกใช้คำแตกต่างกันไปตามสถานการณ์และคู่สนทนาหรือผู้ฟัง (石黒圭, 2013, p.149-181) ส่วนบุรุษสรรพนามในภาษาไทยใช้เพื่อบอกเพศ ฐานะของผู้ส่งสาร ผู้รับสารและผู้ที่เราสื่อสาร ถึงได้รวมทั้งบอกท่าทีของผู้ส่งสารที่มีต่อผู้รับสาร (วิเชียร เกษประทุม, 2557, น. 40)

ดังนั้นในการแปลคำบุรุษสรรพนามจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย นอกจากนักแปลต้องทำความเข้าใจความหมายของคำบุรุษสรรพนามในภาษาญี่ปุ่นตามบริบทแวดล้อมในต้นฉบับอย่างถี่ถ้วนแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย ซึ่งในการทำความเข้าใจการใช้บุรุษสรรพนามทั้งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยในวรรณกรรมญี่ปุ่นแปลไทย ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยไว้ 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านเพศ ปัจจัยด้านสถานภาพ ปัจจัยด้านอายุ และปัจจัยความสนิท เนื่องจากจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าปัจจัยดังกล่าวน่าจะส่งผลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามใน

ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย ผลจากการวิจัยนี้น่าจะแสดงให้เห็นแนวโน้มการแปลคำบุรุษสรรพนามและกลวิธีที่นักแปลนิยมใช้อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยด้านการแปลต่อไปในอนาคต

2. ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยขอกกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกเป็น 2 ประเด็น คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำบุรุษสรรพนาม ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนาม

ดังได้กล่าวไปแล้วว่า ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้คำสรรพนาม 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านเพศ ปัจจัยด้านสถานภาพ ปัจจัยด้านอายุ และปัจจัยด้านความสนิท เนื่องจากจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ทั้ง 4 ปัจจัย มีความสำคัญต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามทั้งในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นอย่างมาก ก่อนอื่น ปัจจัยด้านเพศ 三輪 正 (2010) อธิบายไว้ว่า การเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามในภาษาญี่ปุ่นสิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงคือปัจจัยด้านเพศ ทั้งคำสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 มีการใช้แบ่งแยกตามเพศ แต่ คำสรรพนามที่แบ่งเพศชัดเจนที่สุดคือบุรุษที่ 1 เช่น ผู้ชายใช้ ぼく 自分 ผู้หญิงใช้ うち あたし ส่วนในภาษาไทย วิเชียร เกษประทุม (2557) กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยไว้ 4 ข้อ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยบางคำสามารถบอกเพศได้ เช่น ผู้ชายใช้ ผม ผู้หญิงใช้ ดิฉัน

ในส่วนของปัจจัยด้านสถานภาพ ปัจจัยด้านอายุ และปัจจัยด้านความสนิท จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้คำสรรพนามทั้งในภาษาไทยและในภาษาญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก เช่น คุก (Cooke, 1968) ผลากรกุล (Palakorn- kul, 1972) ดวงกมล ศิล เกสัชกุล (2553) ซึ่งล้วนระบุว่าปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำสรรพนามทั้งสิ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำบุรุษ สรรพนาม

พบบางงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำบุรุษสรรพนามเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่างเช่น แสงระวี ทองดี (2548) ศึกษา การแปลบุรุษสรรพนามในนวนิยายชีวิต ท้องทุ่งเรื่อง ลา มาร์ โอ ดิยาบล ของฌอร์จ ซองด์ โดยศึกษาประกอบกับทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์และทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย ผลการวิจัยพบกลวิธีการแปล 4 แบบ ได้แก่ การแปลด้วยบุรุษสรรพนาม การแปลด้วยคำนาม การแปลด้วยคำขยายความ และการแปลด้วยการละบุรุษสรรพนาม ซึ่งแต่ละวิธีต่างก็ช่วย ให้บทแปลสละสลวยเป็นธรรมชาติได้ บรรยากาศของท้องเรื่องตามลำดับ

ภาสกร เชื้อสวย (2541) ศึกษาเรื่องการแปลคำเรียกขานจากนวนิยายแปลเรื่อง “ซันกว่าเลือด” จากนิยายต้นฉบับ SLEEPERS โดยวิเคราะห์การใช้คำเรียกขานบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 ในบทสนทนาของตัวละครทั้งหมด ผลการวิจัยพบการใช้ 4 กลวิธีได้แก่ 1)การแปลตรง ใช้ในการแปลบุรุษสรรพนามคำนามทั่วไป ชื่อเฉพาะที่ถ่ายทอดความหมายตรงจากคำในต้นฉบับ 2)การปรับคำแปลให้สอดคล้องกับการใช้ในสังคมวัฒนธรรม 3) การรวมคำแปลโดยแปลคำๆเดียวกันที่ปรากฏในต้นฉบับหลายครั้งเป็นคำแปลเดียว 4) การละไม่แปล

นลิน วชิรพันธ์สกุล (2545) ศึกษาการแปลคำเรียกขานและคำสรรพนามที่ปรากฏในนวนิยายแปลเรื่อง “คนซีเสื้อ” ของจิตร ภูมิศักดิ์ พบกลวิธีการแปลคำเรียกขานดังต่อไปนี้ 1) การแปลตรง พบทั้งการแปลตรงโดยถ่ายทอดเสียงหรือทับศัพท์ และพบการแปลตรงโดยถ่ายทอดความหมาย 2) การปรับให้เป็นคำเรียกขานแบบไทย 3) การแปลจากคำนามในต้นฉบับ 4) การแปลแบบเพิ่มจากต้นฉบับ ในส่วนของการแปลคำสรรพนาม พบรูปแบบของคำสรรพนามที่ผู้แปลใช้ ได้แก่ ชื่อ คำเครือญาติ คำบอกยศ ตำแหน่ง อาชีพ และบุรุษสรรพนาม

นลิน วชิรพันธ์สกุลศึกษาการแปลคำสรรพนามและคำเรียกขานโดยพิจารณาจากปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวคิดที่น่าสนใจ และน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกใช้คำแปลในการแปลจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยเช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจะใช้แนวคิดของนลินมาใช้อ้างอิงในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. วิธีการวิจัย

3.1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างจากรรณกรรมจำนวน 5 เรื่อง ที่มีนักแปลและบรรณาธิการต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย และเลือกวรรณกรรมที่แปลโดยนักแปลที่มีประสบการณ์เพื่อให้ได้คำแปลที่มีคุณภาพ ได้แก่ 1) เมียชายชู้ (ヴィヨンの妻) 2) โคะโคะโระ (こころ) 3) รถไฟสายทางช้างเผือก (銀河鉄道の夜) 4) กระต่ายแก้ว (ガラスのうさぎ) 5) โต๊ะโต๊ะจิ้งจอกหญิงข้างหน้าต่าง (窓ぎわのトットちゃん)

เนื่องจากที่ผ่านมายังมีการวิจัยด้านการแปลคำสรรพนามในวรรณกรรมญี่ปุ่นแปลไทยค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงสุ่มเลือกวรรณกรรม 5 เล่ม เพื่อเป็นกรณีศึกษาโดยมุ่งศึกษาจากปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ ความสนิท อย่างละเอียด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดกรอบการวิจัยด้านการแปลต่อไปในอนาคต

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1) เก็บข้อมูลตัวอย่างการแปลบุรุษสรรพนามจากรรณกรรมฉบับแปลไทยเทียบกับวรรณกรรมต้นฉบับตามปัจจัย ในการเลือกใช้บุรุษสรรพนามที่กำหนด ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ ปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านสถานภาพ และปัจจัยด้านความสนิท

2) นำข้อมูลมาวิเคราะห์และดูลักษณะการแปลในภาพรวม พร้อมจัดแบ่งประเภทการแปล ดังนี้ การแปลคำบุรุษนามด้วยบุรุษสรรพนาม และการแปลคำสรรพนามด้วยคำนาม

3) อภิปรายผลและสรุปผลในลักษณะของความเรียง โดยใช้ตาราง รวมถึงยกข้อความมาประกอบการอภิปราย

4. วาทศศึกษา

จากการศึกษาพบกลวิธีการแปลคำบุรุษสรรพนาม 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการแปลด้วยบุรุษสรรพนาม และการแปลด้วยคำนาม

4.1. กลวิธีการแปลด้วยคำบุรุษสรรพนาม

การแปลคำบุรุษสรรพนามในภาษาญี่ปุ่นด้วยคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยเป็นกลวิธีที่นักแปลเลือกใช้มากที่สุด แต่ก็พบว่า เป็นกลวิธีการแปลที่ยาก เนื่องจากคำบุรุษสรรพนามภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นมีความหลากหลายแบ่งใช้ตามเพศ อายุ สถานภาพ ความสนิท ฯ ดังนั้นนักแปลจึงจำเป็นต้องเลือกแปลให้เหมาะสมกับผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงด้วยเพื่อถ่ายทอดบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละครออกมาให้ตรงกับต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด

4.1.1. คำสรรพนามบุรุษที่ 1

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ในวรรณกรรมต้นฉบับ 4 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำสรรพนามเฉพาะบุรุษที่ 1 ที่ปรากฏมากที่สุด ในวรรณกรรมต้นฉบับคือ わたし จำนวน 191 คำ ลำดับรองลงมา คือ ぼく จำนวน 67 คำ おれ จำนวน 46 คำ あたし จำนวน 6 คำ ซึ่งในแต่ละคำมีคำแปลเป็นบุรุษสรรพนามภาษาไทย ที่หลากหลายขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

1) わたし จากการเก็บข้อมูลในวรรณกรรมพบคำแปลของわたし 4 คำ คือ “หนู” “ฉัน” “ผม” “ดิฉัน” ดังนี้

1.1 “หนู” พบ 2 กรณี ดังนี้

ก. กรณีที่ 1 ผู้พูดเพศหญิง อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 1 โทชิโกะผู้เป็นลูกสาวคุยกับแม่ของตัวเอง

わたしも二宮に帰らない。このまま東京にいいさせて。(ガラスのうさぎ、p.40)

“หนูก็ไม่อยากกลับไปโนะมิยะ ให้อยู่ที่โตเกียวเลยได้ไหมคะ” (กระต่ายแก้ว, หน้าที่ 27)

ข. กรณีที่ 2 ผู้พูดเป็นเพศหญิง อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 2 โทชิโกะคุยกับคุณคาคิโยโกะ
でもわたし、山羊がとってもかわいいです。とともできません。(ガラスのうさぎ、p.127)

“แต่ว่าหนูกลัวแพะมากคะ หนูทำไม่ได้” (กระต่ายแก้ว, หน้าที่ 87)

1.2 “ฉัน” พบ 7 กรณี ซึ่งสรุปได้ว่า ผู้แปลมีแนวโน้มแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุมากกว่าหรือน้อยกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือน้อยกว่า สนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้แปลมีแนวโน้มแปลในทุกสถานการณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. กรณี ผู้พูดเป็นเพศหญิง อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 3 ชิจังคุยกับป้าร้านเหล้าสึบากิ
お金が来るまで、私はお店のお手伝いでもさせていただくわ (ヴィヨンの妻、p.22)

“เงินฉันจะช่วยงานในร้านจนกว่าเงินจะมาถึงแล้วกันนะ” (เมียชายชั่ว, หน้าที่ 33)

ข. กรณี ผู้พูดเป็นเพศหญิง ผู้พูดแก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 4 คุณคาคิโยโกะคุยกับโทชิโกะ
まあ、今日は三回でいいわ。あとわたしがるから。(ガラスのうさぎ、p.131)

“เอาหละ วันนี้3เที่ยวก็พอ ที่เหลือฉันจะเป็นคนหอบ” (กระต่ายแก้ว, หน้าที่ 89)

1.3 “ผม” พบ 2 กรณี ดังนี้

ก. กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศชาย อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 5 ข้าพเจ้าคุยกับแม่
どうせ、九月にでもなって、私が東京へ出てからでなくっちゃ。(こころ、p.134)

“ยังงี้ตอนเดือนกันยายนคงต้องไปโตเกียว” (โคะโคะโระ, หน้าที่191)

ข.กรณีที่ 2 ผู้พูดเป็นเพศชาย อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 6 ข้าพเจ้าคุยกับภรรยาเซนเซ 私には解りません。(こころ, p.60) “ผมไม่ทราบหรือครับ” (โคะโคะโระ, หน้าที่90)

1.4 “ดิฉัน” พบ 3 กรณี ดังนี้

ก.กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศหญิง อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 7 ครูประจำชั้นโต๊ะโต๊ะจังกุยกกับแม่ของโต๊ะโต๊ะจังกุ

そこで私が「用事がないのに、開けたり閉めたりしてはいけません」と申しますと。(窓ぎわのトットちゃん, p.15)

“พอดิฉันบอกว่า ถ้าไม่มีธุระอะไรอย่าเปิดหรือปิดฝาโต๊ะ.....” (โต๊ะโต๊ะจังกุเด็กหญิงข้างหน้า ต่าง, หน้าที่ 32)

ข.กรณีที่ 2 ผู้พูดเป็นเพศหญิง แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 8 ซิซี(ภรรยาของเซนเซ)คุยกับข้าพเจ้า

私は嫌われてると思いません。嫌われる訳がないんですもの。(こころ, p.56)

“ดิฉันไม่ได้คิดว่าเขาเกลียดดิฉันหรือคะ เพราะไม่มีเหตุผลอะไรที่เขาจะเกลียดดิฉัน” (โคะโคะโระ, หน้าที่ 83)

ค.กรณีที่ 3 ผู้พูดเป็นผู้หญิง อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า สนิทกับผู้สนทนา

ตัวอย่างที่ 9 ซิซี(ภรรยาของเซนเซ)คุยกับเซนเซ

珍しい事。わたしに吞めと仰しゃった事は滅多にないのにね。(こころ, p.28)

“แปลกจริง คุณแทบไม่เคยบอกให้ดิฉันดื่มเลยนี่คะ” (โคะ โคะโระ, หน้าที่46)

สรุปค่าแปลของわた L ได้ดังต่อไปนี้ 1) “หนู” ผู้แปลมีแนวโน้มจะเลือกแปลก็ต่อเมื่อผู้พูดเป็นหญิงอายุน้อยกว่าผู้พูดโดยมากผู้พูดจะเป็นเด็กผู้หญิง เช่น โทชิโกะจากเรื่องกระต่ายแก้ว โต๊ะโต๊ะจังกุจากเรื่องโต๊ะโต๊ะจังกุเด็กหญิงข้างหน้าต่าง 2) “ฉัน” ผู้แปลมีแนวโน้มแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุมากกว่า หรือน้อยกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือน้อยกว่า สนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง 3) “ผม” มีแนวโน้มเลือกแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชายอายุและมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง 4) “ดิฉัน” มีแนวโน้มเลือกแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่จะมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง

2) ぼく จากการเก็บข้อมูลในวรรณกรรม พบว่าค่าแปล ぼく 4 คำ คือ “ผม” “เรา” “หนู” “ฉัน” ดังนี้

2.1 “ผม” พบ 4 กรณี โดยพบทั้งกรณีมีแนวโน้มแปลผู้พูดเป็นเพศชายและหญิง อายุมากกว่าและน้อยกว่า สถานภาพสูงกว่าและต่ำกว่า สนิทและไม่สนิทกับผู้ฟัง มีแนวโน้มแปลดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก.กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 10 โจวานนี่คุยกับแม่ ああぼく岸から見るだけなんだ。一時間で帰ってくるよ。(銀河鉄道の夜, p.19)

“ฮะ ผมจะดูอยู่บนฝั่งแล้วจะกลับมาภายในหนึ่งชั่วโมง” (รถไฟสายทางช้างเผือก, หน้าที่ 19)

ข.กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 11 ยูคิโอะคุยกับอาหญิงที่ไม่สนิท ぼく一人ならどこにでも泊めてもらえますが、(ガラスのうさぎ, p.114)

“ถ้าฟังผมตัวคนเดียวจะไปค้างคืนที่ไหนก็ได้แต่.....” (กระต่ายแก้ว, หน้าที่ 78)

2.2 “เรา” พบ 2 กรณี ดังนี้

ก.กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศชาย อายุเท่ากัน สถานภาพเท่ากัน สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 12 โจวานนินคุยกับคัมพานลลา เพื่อนสนิท

ぼくはもう、すっかり天の野原に来了。(銀河鉄道の夜、p.37)

“เราได้มาท้องทุ่งสวรรค์แล้วจริงๆ”(รถไฟสายทางช้างเผือก,หน้าที่ 39)

ข.กรณีที่2 ผู้พูดเป็นเพศชาย ผู้ฟังอายุเท่ากัน สถานภาพเท่ากัน ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 13 โจวานนินคุยกับเพื่อนที่เพิ่งเจอกันครั้งแรก 僕博物館でアルコールにつけてあるのを見た。

(銀河鉄道の夜、p.103)

“เราเคยเห็นเขาแชแอลกอฮอล์ไว้ในพิพิธภัณฑ์”(รถไฟสายทางช้างเผือก,หน้าที่ 106)

2.3 “หนู” พบ 1 กรณี คือ กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 14 ทะดาชิคุยกับชายชุดดำที่เป็นครูสอนพิเศษ

ああぼくいまお母さんの夢を見ていたよ。(銀河鉄道の夜、p.83)

“อ้อ หนูฝันเห็นแม่ละ”(รถไฟสายทางช้างเผือก,หน้าที่ 82)

2.4 “ฉัน” พบ 2 กรณี ดังนี้

ก.กรณีที่1 ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 15 พ่อของคัมพานลลาคุยกับโจวานนิน ぼくには一昨日大へん元気な便りがあったんだ

が。(銀河鉄道の夜、p.124)

“เมื่อวานคืนนี้ฉันเพิ่งได้รับจดหมายบอกว่าเขาสบายดี”(รถไฟสายทางช้างเผือก,หน้าที่ 129)

ข.กรณีที่2 ผู้พูดเป็นเพศชาย อ่อนกว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 16 โอตานินคุยกับเจ้าของร้านเหล้าสึบากิ ぼくのほうからお前たちを訴えてやる。(ヴィヨンの妻、p.106)

“ไม่งั้นฉันนี่แหละจะเป็นคนเรียกตำรวจเอง”(เมียชายชั่ว, หน้าที่ 10)

เนื่องจากぼく เป็นบุรุษสรรพนามที่ใช้เฉพาะเพศชายเท่านั้น ดังนั้นปัจจัยด้านเพศของผู้พูดจึงมีเพียงเพศชาย ซึ่งสามารถสรุปค่าแปลของぼく ได้ดังต่อไปนี้ 1)“ผม” ผู้แปลมีแนวโน้มแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง อายุมากกว่า หรือน้อยกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือน้อยกว่า สนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง 2) “เรา” พบกรณีที่ผู้พูดอายุเท่ากัน โดยเฉพาะกรณีผู้พูดและผู้ฟังมีความสัมพันธ์เป็นเพื่อนกัน 3) “หนู” พบกรณีที่ผู้พูดอายุน้อยกว่า และสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง อย่างไรก็ตาม พบการแปลぼく ว่า “เรา” และ “หนู” เพียงเรื่องเดียวคือรถไฟสายทางช้างเผือกไม่พบการแปลในลักษณะนี้ในวรรณกรรมเรื่องอื่น 4)“ฉัน” พบกรณีที่สถานภาพผู้พูดสูงกว่าและไม่สนิทกับผู้ฟัง

3) おれ จากการศึกษาพบค่าแปลของคำว่า おれ 3 คำ คือ “ผม” “ฉัน” และ “ข้า”

3.1 “ผม” พบ 1 กรณี คือ กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย อ่อนกว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 17 ลูกค้านุ่มคุยกับซัทจัง

ねえさん、おれは惚れた。(ヴィヨンの妻、p.129) “ผมตกหลุมรักพี่สาวเข้าแล้ว”(เมียชายชั่ว, หน้าที่ 35)

3.2 “ฉัน” พบ 1 กรณี คือ กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 18 พี่ข้าพเจ้าคุยกับข้าพเจ้า

おれにそんな事が出来るものか。(こころ、p.158) “ฉันทำอย่างนั้นได้ยังงั้นล่ะ”(โคะโคะโระ,หน้าที่ 223)

3.3 “ข้า” พบ 1 กรณี คือ กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย อายุเท่ากัน สถานภาพเท่ากัน สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 19 พ่อของข้าพเจ้าคุยกับชะคุเพื่อนสนิท

おれはもう駄目だ。(こころ、p.151) “ข้าเห็นท่าจะแย่”(โคะโคะโระ,หน้าที่215)

เนื่องจาก อะวะ เป็นบุรุษสรรพนามที่เพศชาย ใช้เป็นหลักดังนั้นปัจจัยด้านเพศผู้พูดจึงเป็นเพศชาย ทั้งหมด ซึ่งสามารถสรุปคำแปลของอะวะได้ดังนี้คือ 1) “ผม” พบกรณีที่ผู้พูดแก่กว่าและสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง 2) “ฉัน” ผู้แปลมีแนวโน้มที่จะในกรณีที่ผู้พูดมีอายุ สถานภาพสูงกว่าผู้ฟังและสนิทกับผู้ฟัง 3) “ข้า” พบกรณีที่ผู้พูดและผู้ฟังมีอายุสถานภาพเท่ากันและสนิทกัน

4) あたし จากการศึกษาคำแปล あたし 2 คำ คือ “หนู” “ฉัน” ดังนี้

4.1 “หนู” พบ 1 กรณี คือ กรณีผู้พูดเป็นเพศหญิง อ่อนกว่า สถานภาพต่ำกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 20 โต๊ะโต๊ะจ้งคุยกับพนักงานขายตัว あたし、これから新しい学校に行くんで、忙しいから (窓ぎわのトットちゃん、p.12)

“ตอนนี้หนูไม่ว่างค่ะ ต้องไปโรงเรียนใหม่” (โต๊ะโต๊ะจ้ง เด็กหญิงข้างหน้าต่าง, หน้า 43)

4.2 “ฉัน” พบ 1 กรณี คือ กรณีผู้พูดเป็นเพศหญิง อายุเท่ากัน สถานภาพเท่ากัน ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 21 คาโอรุคุยกับโจวานนี่ あら、蝸の火のことならあたし知ってるわ。 (銀河鉄道の夜、p.103)

ถ้าเป็นเรื่องแมงป่องละก็ฉันรู้เรื่องดี (รถไฟสายทางข้างเผือก, หน้า 106)

เนื่องจาก あたし เป็นคำบุรุษสรรพนามที่ผู้หญิงใช้เป็นหลักดังนั้นปัจจัยด้านเพศผู้พูดจึงเป็นเพศหญิงเท่านั้น ซึ่งสามารถสรุปคำแปลของ あたし 2 คำ ดังนี้ 1) “หนู” พบในกรณีที่ผู้พูดอายุน้อยสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเด็กผู้หญิง 2) “ฉัน” พบกรณีที่ผู้พูดอายุและสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง

4.1.2 คำสรรพนามบุรุษที่ 2

จากการศึกษาคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในวรรณกรรมต้นฉบับ 4 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำสรรพนามเฉพาะบุรุษที่ 2 ที่ปรากฏมากที่สุด ในวรรณกรรมต้นฉบับคือ あなた จำนวน 58 คำ ลำดับรองลงมาคือ おまえ จำนวน 36 คำ きみ จำนวน 21 คำ あんた จำนวน 10 คำตามลำดับ ซึ่งในแต่ละคำมีคำแปลเป็นบุรุษสรรพนามภาษาไทยที่หลากหลายขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

1) あなた จากการศึกษาคำแปล あなた 3 คำ คือ “หนู” “คุณ” “เธอ” ดังนี้

1.1 “หนู” 2 กรณี ดังนี้

ก. กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศหญิง แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 22 แม่โต๊ะโต๊ะจ้งพูดกับโต๊ะโต๊ะจ้ง あなたが鎌倉に出かけて (窓ぎわのトットちゃん、p.317)

“ตอนที่หนูไปคามาคุระใหม่ๆ” (โต๊ะโต๊ะจ้งเด็กหญิง ข้างหน้าต่าง, หน้า 242)

ข. กรณีที่ 2 ผู้พูดเป็นเพศหญิง แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 23 คุณครูประจำชั้นคุยกับโทชิโกะ お父さんがいろいろとあなたにお話がおありのようだから (窓ぎわのトットちゃん、p. 12)

“เห็นคุณพ่อบอกว่ามีหลายเรื่องจะคุยกับหนู” (โต๊ะโต๊ะจ้งเด็กหญิง ข้างหน้าต่าง, หน้า 43)

1.2 “คุณ” 4 กรณี ซึ่งสรุปได้ว่า ผู้แปลมีแนวโน้มแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุมากกว่า หรือน้อยกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือน้อยกว่า สนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้แปลมีแนวโน้มแปลในทุกสถานการณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก.กรณี ผู้พูดเป็นเพศหญิง แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 24 ชิซึ(ภรรยาของเซนเซ)คุยกับข้าพเจ้า あなたは私に責任があるんだと思ってやりませんか。 (こころ、p.58)

“คุณไม่คิดว่าดิฉันจะมีส่วนรับผิดชอบในเรื่องนี้ด้วยหรือคะ” (โคะโคะโระ, หน้าที่ 87)

ข. กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 25 คุณครูใหญ่คุยกับครูชวานา
島の作りかたをあなたに教えてもらうのだから
(窓ぎわのトットちゃん、p.232)

“คุณจะต้องสอนวิธีทำนา”(โตะโตะจังเด็กหญิงข้างหน้าต่าง, หน้าที่ 184)

1.3 “เธอ” 2 กรณี ดังนี้

ก.กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 26 เซนเซนคุยกับข้าพเจ้า
あなたは大胆だ。(こころ、p.97) “เธอนี้ใจกล้านะ”(โคะโคะโระ, หน้าที่ 139)

ข.กรณีที่ 2 ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 27 ครูสอนดาราศาสตร์คุยกับโจวานนี่
あなたはわかっているでしょう。(銀河鉄道の夜、p.2) “เธอรู้ใช่ไหม”(銀河鉄道の夜、p.4)

สรุปคำแปลของあなたได้ดังต่อไปนี้ 1) “หนู” พบกรณีที่พูดกับผู้ที่อยู่สถานภาพต่ำกว่าสนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง มักจะแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเด็กเล็ก 2) “เธอ” มีแนวโน้มแปลในกรณีที่ผู้พูดแก่กว่าและสถานภาพสูงกว่าสนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง 3) “คุณ” มีแนวโน้มแปลกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุมากกว่าหรือน้อยกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่า สนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง

2) きみ จากการศึกษาพบคำแปลของきみ 2 คำ คือ “เธอ” “หนู” ดังนี้

2.1 きみ แปลว่า “เธอ” 1 กรณี คือ กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 28 เซนเซคุยกับข้าพเจ้า (เจอกันครั้งแรก)

君はまだ大分長く此所に居る積りですか (こころ、p.14)

“เธอตั้งใจจะอยู่ที่นี้อีกนานหรือไง” (โคะโคะโระ, หน้าที่ 27)

2.2 “หนู” 1 กรณี คือ กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 29 ครูใหญ่คุยกับโตะโตะจัง
そうかい。いいよ。きみが欲しいのなら。
(窓ぎわのトットちゃん、p.271)

“งั้นรออะ เอาสิ ถ้าหนูอยากได้ล่ะก็” (โตะโตะจังเด็กหญิงข้างหน้าต่าง, หน้าที่ 211)

เนื่องจาก きみ เป็นบุรุษสรรพนามที่ผู้ชายใช้กับคู่สนทนาวัยเดียวกันหรือต่ำกว่า ดังนั้นปัจจัยด้านเพศผู้พูดเป็นเพศชายเท่านั้น ซึ่งสามารถสรุปคำแปลของคำว่า きみ ได้ดังนี้ คือ 1) “เธอ” พบกรณีที่ผู้พูดอายุและสถานภาพ สูงกว่าไม่สนิท กับผู้ฟัง 2) “หนู” พบกรณีที่ผู้พูดอายุและสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง มักใช้แปลกรณีที่ผู้ฟัง เป็นเด็กเล็ก

3) おまえ จากการศึกษาพบว่าคำแปลของおまえ มี 4 คำ คือ “เธอ” “หนู” “เอ็ง” “แก”

3.1 “เธอ” 2 กรณี ดังนี้

ก.กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 30 เซนเซคุยกับจิชิจิ(ภรรยา)
静、おまえはおおより先へ死ぬだろうかね。(こころ、p.106)

“จิชิจิ เธอจะตายก่อนฉันหรือเปล่านะ” (โคะโคะโระ, หน้าที่ 151)

ข.กรณีที่ 2 ผู้พูดเป็นเพศหญิง แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 31 ป้าที่เพิ่งรู้จักคุยกับโทชิโกะ
おまえは外に出るの水くみのときだから、
ー (ガラスのうさぎ、p.46)

“เธอไปข้างนอกก็มีแต่ตอนขนน้ำเท่านั้น...” (กระต่าย แก้ว, หน้าที่ 97)

3.2 “หนู” 1 กรณี คือ กรณี ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 32 พ่อโทชิโกะคุยกับโทชิโกะ

お父さんは、おまえも知っているとおり警防団の役員だから。 (ガラスのうさぎ, p.46)

“หนูก็รู้ อยู่แล้ว ว่าพ่อเป็นกรรมการหน่วยกู้ภัย...” (กระต่ายแก้ว, หน้าที่ 33)

3.3 “เอ็ง” 3 กรณี ดังนี้

ก. กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศหญิง แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 33 แม่ของข้าพเจ้าคุยกับข้าพเจ้า

御前だって世間への義理位は知っているだろう。 (こころ, p. 122)

“แต่อย่างน้อยเอ็งก็น่าจะรู้หน้าที่ ต่อสังคมคืออะไร” (โคะโคะโระ, หน้าที่ 175)

ข. กรณีที่ 2 ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 34 พ่อของข้าพเจ้าคุยกับข้าพเจ้า

おまえは今日東京へ行くはずじゃなかったか。

(こころ, p.139)

“วันนี้เอ็งต้องไปโตเกียวไม่ใช่หรือ” (โคะโคะโระ, หน้าที่ 198)

ค. กรณีที่ 3 ผู้พูดเป็นเพศชาย ผู้พูดอายุเท่ากัน สถานภาพเท่ากัน สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 35 คุณชะคุ(เพื่อน)คุยกับพ่อของข้าพเจ้า

そんな事はないよ。おまえなんか子供は二人とも大学を卒業するし、 (こころ, p.151)

“ไม่หรอก เอ็งมีลูกจบมหาวิทยาลัยตั้งสองคน” (โคะโคะโระ, หน้าที่ 215)

3.4 “แก” 1 กรณี คือ กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศชาย แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 36 พี่ของข้าพเจ้าคุยกับข้าพเจ้า

おまえがいやなら、まあ伯父さんにでも世話を頼むんだが、 (こころ, p.158)

“ถ้าแกไม่ชอบ เราขอให้ลุงช่วยดูแลให้ก็ได้” (โคะโคะโระ, หน้าที่ 223)

สามารถสรุปค่าแปลของ おまえ ได้ดังต่อไปนี้ 1) “เธอ” พบกรณีที่สามี่คุยกับภรรยา 2) “หนู” พบกรณี

การแปลเดียว คือกรณีที่พ่อคุยกับลูกสาว 3) “เอ็ง” และ 4) “แก” พบกรณีที่พูดกับคนที่อายุสถานภาพต่ำกว่าและ สนิทกับผู้ฟัง เช่น พ่อแม่คุยกับลูกที่คุยกับน้อง

4) あなた ความหมายเดียวกัน あなた จากการศึกษา พบค่าแปลของ あなた 2 คำ คือ “เธอ” “หนู” ดังนี้

4.1 “เธอ” 2 กรณี ดังนี้

ก. กรณีที่ 1 ผู้พูดเป็นเพศหญิง อายุเท่ากัน สถานภาพเท่ากัน สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 37 ทานากะ(เพื่อน)คุยกับโทชิโกะ

西山さんの家に運ばないのね それであなたはどこに行くの? (ガラスのうさぎ, p.75)

“ให้ขนพินไปไว้ที่บ้านคุณนิชิยามะใช่ไหม แล้วนี่เธอกำลังจะไปไหน?” (กระต่ายแก้ว, หน้าที่ 51)

ข. กรณีที่ 2 ผู้พูดเป็นเพศหญิง แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า ไม่สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 38 ป้าที่เพิ่งเจอคุยกับโทชิโกะ

お母さん、夕飯まだなんでしょうすぐ温めるからね あなたも早くあがんなさい。 (ガラスのうさぎ, p.82)

“คุณแม่มันยังไม่ได้ทานข้าวเย็นใช่ไหม จะอุ่นให้ตอนนี้เลยนะ เธอก็รีบๆ ขึ้นมาที่บ้านเร็ว” (กระต่ายแก้ว, หน้าที่ 82)

4.2 “หนู” 1 กรณี คือ กรณี ผู้พูดเป็นเพศหญิง แก่กว่า สถานภาพสูงกว่า สนิทกับผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 39 แม่คุยกับโทชิโกะ

お母さんはあなたが東京に戻るまで 神さまにお灯明をあげて (ガラスのうさぎ, p.24)

“แม่จะคอยจุดเทียนไหว้เจ้าจุดธูปไหว้พระทุกวันจนกว่า

หนูจะกลับมาโตเกี่ยว...”(กระต่ายแก้ว,หน้าที่ 16)
สามารถสรุปค่าแปลของ *あんた* ได้ดังต่อไปนี้ 1) “เธอ”
พบกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชายหรือเพศหญิงอายุแก่กว่าหรือ
อ่อนกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่า สนิทหรือไม่สนิท
กับผู้ฟัง 2) “หนู” พบกรณีที่ผู้พูดอายุและสถานภาพสูง
กว่าและสนิทกับผู้ฟัง มักจะใช้กับเด็กเล็ก

4.2 กลวิธีการแปลด้วยคำนาม

กลวิธีการแปลบุรุษสรรพนามด้วยคำนามเป็นกลวิธีที่ผู้แปล
เลือกใช้บ่อยมาก พบเพียง 19 ครั้งเท่านั้น ดังต่อไปนี้

4.2.1 การแปลด้วยคำเรียกเครือญาติ

จากการศึกษาพบการแปลบุรุษสรรพนามด้วยคำเรียก
ญาติ 16 ครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 40 แม่ของโจวานนี่คุยกับโจวานนี่

今日は涼しくてね。わたしはずっと工合が
いいよ。(銀河鉄道の夜、p.18)

“วันนี้อากาศเย็นสบาย แม่เลยรู้สึกสบายทั้งวันเลยจ๊ะ”
(รถไฟสายทางช้างเผือก,หน้าที่ 15)

4.2.2. การแปลด้วยคำเรียกเสมือนเครือญาติ

คำเรียกเสมือนเครือญาติคือการใช้เรียก
คนที่ไม่ญาติโดยสายเลือดด้วยคำเรียกญาติ จากการศึกษาพบ 2 ครั้ง เช่น

ตัวอย่างที่ 41 คนบ้านวาทานาเบะ(เพื่อน
บ้าน)คุยกับพ่อของโทชิโกะ

わたしはいつものように、敏子ちゃんのお母
さん、信ちゃん、光ちゃんを迎えに行って…。
(ガラスのうさぎ、p.59) พี่ก็ไปรับคุณแม่ของโทชิโกะ
จิง โนบุจิง และมิจิจิงเหมือนเคย (กระต่ายแก้ว,หน้าที่ 40)

4.2.3. การแปลด้วยคำเรียกอาชีพ

คำเรียกอาชีพหมายถึง คำที่ใช้เรียก

อาชีพใดอาชีพหนึ่ง จากการศึกษาพบ 1 ครั้ง คือ

ตัวอย่างที่ 42 หมอคุยกับโทชิโกะ

火葬場には、わたしが連絡しておいてあげよ
う。(ガラスのうさぎ、p.74)

“ส่วนสถานฌาปนกิจนั้น เดี่ยวหมอจะติดต่อให้เอง
(กระต่ายแก้ว,หน้าที่ 50)

5. สรุป

บทความวิจัยนี้ศึกษาการแปลคำบุรุษ
สรรพนามในวรรณกรรมญี่ปุ่นแปลไทยโดยมุ่งวิเคราะห์
จากปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศของผู้พูด
ปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านสถานภาพ และปัจจัยด้าน
ความสัมพันธ์สนม ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่
วรรณกรรมแปลเรื่องเมียชายชั่ว รถไฟสายทางช้างเผือก
โต๊ะโต๊ะจิ้งเด็กหญิงช้างหน้าต่าง กระต่ายแก้ว และ โคะ
โคะโระ จำนวนทั้งหมด 5 เล่ม โดยเปรียบเทียบระหว่าง
ฉบับแปลกับวรรณกรรมต้นฉบับ ผลการวิจัยพบกลวิธี
การแปล 2 ประเภท ดังนี้

1. กลวิธีการแปลบุรุษสรรพนามด้วยบุรุษสรรพนาม
จากการศึกษาพบว่าเป็นกลวิธีที่นักแปลใช้มากที่สุด จาก
ข้อมูลที่วิเคราะห์พบเฉพาะการใช้คำแสดงบุรุษที่ 1 และ
2 ไม่พบคำแสดงบุรุษที่ 3 ผลการวิจัยอาจสรุปได้ดังนี้

1.1. กรณีคำแสดงบุรุษที่ 1 พบคำบุรุษ
สรรพนามในต้นฉบับ 4 คำ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางสรุปคำแปลและข้อสังเกตในการแปลของคำบุรุษสรรพนามที่ 1 (สรุปโดยผู้วิจัย)

บุรุษสรรพนาม	คำแปล	ข้อสังเกต
わたし	หนู	มีแนวโน้มเลือกแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นผู้หญิงอายุน้อยกว่าผู้ฟัง ส่วนใหญ่ผู้พูดจะเป็นเด็กผู้หญิง
	ฉัน	มีแนวโน้มแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุแก่กว่าหรืออ่อนกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่า สนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง
	ผม	มีแนวโน้มเลือกแปลในกรณีที่ผู้พูดเพศชายอายุและมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง
	ดิฉัน	มีแนวโน้มเลือกแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นผู้หญิงและส่วนใหญ่จะมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง
ぼく ใช้กับเพศชาย เป็นหลัก	ผม	มีแนวโน้มแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นผู้ชาย อายุแก่กว่าหรืออ่อนกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่า สนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง
	เรา	พบกรณีที่ผู้พูดและผู้ฟังอายุเท่ากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีผู้พูดและผู้ฟังมีความสัมพันธ์เป็นเพื่อน
	หนู	พบกรณีที่ผู้พูดอายุน้อยกว่าผู้ฟัง สถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง โดยเฉพาะกรณีที่ผู้พูดเป็นเด็กเล็ก
	ฉัน	พบกรณีที่ผู้พูดสถานภาพสูงกว่า และไม่สนิทกับผู้ฟัง
おれ ใช้กับเพศชาย เป็นหลัก	ผม	พบกรณีที่ผู้พูดแก่กว่าและสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง
	ฉัน	มีแนวโน้มเลือกแปลในกรณีที่ผู้พูดมีอายุและสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังและสนิทกับผู้ฟัง
	ข้า	พบกรณีที่ผู้พูดและผู้ฟังมีอายุสถานภาพเท่ากันสนิทกัน
あたし ใช้กับเพศหญิง เป็นหลัก	หนู	พบกรณีที่ผู้พูดอายุน้อยสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ส่วนใหญ่ผู้พูดเป็นเด็กผู้หญิง
	ฉัน	พบกรณีที่ผู้พูดอายุและสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง

1.2. กรณีคำแสดงบุรุษที่ 2 พบคำบุรุษสรรพนามในต้นฉบับ 4 คำ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางสรุปคำแปลและข้อสังเกตในการแปลของคำบุรุษสรรพนามที่ 2 (สรุปโดยผู้วิจัย)

บุรุษสรรพนาม	คำแปล	ข้อสังเกต
あなた	หนู	พบกรณีที่ผู้พูดกับผู้ฟังอายุสถานภาพต่ำกว่าสนิทหรือไม่สนิทก็ได้ มักจะแปลในกรณีที่ผู้พูดเป็นเด็กเล็ก
	เธอ	มีแนวโน้มแปลในกรณีที่ผู้พูดแก่กว่าและสถานภาพสูงกว่าสนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟังก็ได้
	คุณ	ผู้แปลมีแนวโน้มเลือกแปลในทุกสถานการณ์
きみ ผู้พูดมักเป็นเพศ ชาย	เธอ	พบกรณีที่ผู้พูดอายุ สถานภาพสูงกว่าผู้พูด และไม่สนิทก็ได้
	หนู	พบกรณีที่ผู้พูดอายุและสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง มักใช้แปลกรณีที่ผู้ฟังเป็นเด็กเล็ก

บุรุษสรรพนาม	คำแปล	ข้อสังเกต
おまえ	เธอ	พบกรณีที่ผู้พูดอายุและสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง สนิทหรือไม่สนิทก็ได้
	หนู	พบกรณีการแปลเดียวคือกรณีที่พ่อคุยกับลูกสาว
	เอ็ง	พบกรณีที่พูดกับคนที่อายุสถานภาพต่ำกว่าและสนิทกับผู้ฟัง
	แก	พบกรณีที่พูดกับคนที่อายุสถานภาพต่ำกว่าและสนิทกับผู้ฟัง
あなた	เธอ	พบกรณีที่ผู้พูดเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุแก่กว่าหรืออ่อนกว่า สถานภาพสูงกว่าหรือ ต่ำกว่า สนิทหรือไม่สนิทกับผู้ฟัง
	หนู	พบกรณีที่ผู้พูดอายุและสถานภาพสูงกว่าและสนิทกับผู้ฟังมักจะใช้กับเด็กเล็ก

จากตารางกรณีนี้ おまえ แปลว่า “เอ็ง” และ “แก” พบเพียงในเรื่องโคะโคะโระเท่านั้น ในตอนที่พ่อแม่ของข้าพเจ้าที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัดเรียกข้าพเจ้าผู้แปลเลือกแปลว่า “เอ็ง” และในตอนพี่ชายที่เป็นคนต่างจังหวัดคุยกับข้าพเจ้าผู้แปลเลือกแปลว่า “แก” ซึ่งผู้วิจัยคาดว่ามีความเป็นไปได้ว่าผู้แปลอาจต้องการถ่ายทอดบรรยากาศความเป็นชนบท ซึ่งตรงกับงานวิจัยของแสงระวี ทองดี (2548) ที่ระบุว่า “ข้า” “กู” “เจ้า” “มีง” “เอ็ง” “แก” เป็นคำบุรุษสรรพนามที่มักใช้ในนวนิยายที่ให้บรรยากาศท้องทุ่งชนบท

2. กลวิธีการแปลคำบุรุษสรรพนามด้วยคำนามเป็นกลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้ใช้น้อยมากพบเพียง 19 ครั้งเท่านั้น

โดยพบการใช้กลวิธี 3 ประเภท ดังนี้ 2.1. การแปลคำบุรุษสรรพนามด้วยคำเรียกเครือญาติ จากการศึกษาพบการแปลด้วยคำเรียกเครือญาติ 16 ครั้ง 2.2. การแปลคำบุรุษสรรพนามด้วยคำเรียกเสมือนเครือญาติพบการแปลด้วยคำเรียกเสมือนเครือญาติเพียง 2 ครั้ง 2.3. การแปลคำบุรุษสรรพนามด้วยคำเรียกอาชีพพบเพียง 1 ครั้ง

อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้วิเคราะห์จากข้อมูลการแปลวรรณกรรมจำนวน 5 เล่ม เป็นกรณีศึกษา ซึ่งแน่นอนว่าไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนของวรรณกรรมทั้งหมด ในอนาคตจำเป็นต้องมีการศึกษาวรรณกรรมที่หลากหลายและเพิ่มปริมาณให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] คุโรยานางิ เท็ตสึโกะ. (2558). โต๊ะโตะจังเด็กหญิงช่างหน้าต่างต่าง. แปลจาก 『窓ぎわのトットちゃん』 . แปลโดย ผุสดี นาวาจิต. กรุงเทพฯ: ผีเสื้อ.
- [2] ดวงกมล ศิลเสถ์กุล. (2553). การศึกษาการใช้คำนามบุรุษที่2 ในฐานะคำสรรพนามในภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- [3] ตะไซ โอซามุ. (2559). เมียชายชั่ว. แปลจาก 『ヴィヨンの妻』 . แปลโดย พรพิรุณ กิจสมเจตน์ กรุงเทพฯ: เจริญ
- [4] ทาคางิ โทซึโกะ. (2549). กระจ่างแก้ว. แปลจาก 『ガラスのうさぎ』 . แปลโดย กำชัย ลายสมิต. กรุงเทพฯ: ฐู้งั่ง.
- [5] นะทึเมะ โซเซะคิ. (2559). โคะโคะโระะ. แปลจาก 『ころ』 . แปลโดย ปรียา อิงคาริมย์ และ กนก (ศฤงคารินทร์) รุ่งกীরติกุล. กรุงเทพฯ: ยิปซี.
- [6] นลิน วชิรพันธุ์สกุล. (2545). การแปลคำเรียกขานและคำสรรพนามที่ปรากฏในนวนิยายแปลเรื่อง “คนซีเสื้อ” ของจิตรภูมิศักดิ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม.
- [7] ภาสกร เชื้อสว. (2541). การแปลคำเรียกขานในนวนิยาย : กรณีศึกษาเรื่องซันกว่าเลือด. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม.
- [8] มียาซาวะ เคนจิ. (2545). รถไฟสายทางซังเผือก. แปลจาก 『銀河鉄道之夜』 . แปลโดย มณฑา พิมพ์ทอง. กรุงเทพฯ: ส.ส.ท เยาวชน.
- [9] วัลยา วิวัฒน์ศร. (2557) การแปลวรรณกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 72. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] วิเชียร เกษประทุม. (2557). หลักภาษาไทย. นนทบุรี: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- [11] สุขาดา เจียพงษ์. (2553). “การศึกษาเปรียบเทียบบุรุษสรรพนามในภาษาไทย 4 ถิ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- [12] โสมพิทยา คงตระกูล. (2539). การจำแนกความต่างตามเพศในการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และคำลงท้ายบอกความสุภาพของนิติตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- [13] แสงระวี ทองดี. (2539). การแปลบุรุษสรรพนามในนวนิยายชีวิตท่องเที่ยวเรื่อง ลา มาร์ โอ ดิยาบล์ ของ ฌอร์จ ซองด์ . วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- [14] Cooke, Joseph R. (1968). Pronominal Reference in Thai, Burmese, and Vietnamese. Berkeley : University of California Press
- [15] Palakomkul, Angkab. (1972). A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai. Dissertation, Ph.D., University of Texas, Austin.
- [16] 石黒 圭 (2013). 「日本語の人称表現」 『日本語は「空気」が決める 社会言語学入門』 光文社.
- [17] 黒柳徹子 (1984). 『窓ぎわのトットちゃん』 講談社.
- [18] 金水敏 (2003). 『ヴァーチャル日本語 役割語の謎』 岩波書店.
- [19] 金田一 春彦 (1998). 「文法から見た日本語」 『日本語〈下〉』 岩波書店.

- [20] 高木敏子(2003). 『ガラスのうさぎ』金の星社.
- [21] 太宰 治 (1950). 『ヴィヨンの妻』 新潮社.
- [22] 夏目 漱石(1991). 『こころ』 集英社.
- [23] 宮沢 賢治(1989). 『銀河鉄道の夜』 新潮社.
- [24] 三輪 正 (2010). 「三人称と一人称二人称」 『日本語人称詞の不思議—モノ・コト・ヒト・キミ・カミ』 法律文化社.
-

หน่วยงานผู้แต่ง: นักศึกษาปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Affiliation: Master's Course Student, Faculty of liberal arts, Thammasat University

Corresponding email: beersuwat43@gmail.com